

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

**ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS
STEBĖSENOS ATASKAITA
UŽ 2011 m. II KETVIRTĮ**

Ataskaita 03/2011

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
Algirdo g. 27,
LT-03219 Vilnius

Tel. +370 5 2135166,
faks. +370 5 2135270.
El.p. info@regula.lt
www.regula.lt

2011 m. rugpjūtis

Turiny

Ivadas	
1. Gamyba ir vartojimas.....	5
1.1. Pasiūlos pusė	5
2. Elektros energijos persiuntimas	7
2.1. Elektros energijos perdavimas	7
2.2. Elektros energijos skirstymas	8
3. Didmeninė rinka	8
3.1. Elektros energijos kiekiai ir kainos biržoje.....	8
3.2. Biržos dalyviai	10
3.3. Konkurencijos intensyvumo biržoje vertinimas	13
4. Mažmeninė rinka	16

Įvadas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) parengė ir viešai skelbia 2011 m. II ketvirčio elektros energijos rinkos stebėsenos ataskaitą (toliau – Ataskaita). Ataskaita parengta vadovaujantis Elektros energijos rinkos priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu 2010 m. rugsėjo 23 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-185 (Žin., 2010, Nr. 114-5869).

Ataskaita parengta remiantis rinkos operatoriaus BALTPool UAB, perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB ir skirstomųjų tinklų operatoriaus AB LESTO bei nepriklausomų tiekėjų Komisijai teikiamų ataskaitų duomenimis.

Komisijos parengtoje Ataskaitoje pateikiami apibendrinti duomenys apie elektros energijos pasiūlą ir paklausą šalyje 2011 metų II ketvirtį, rinkos dalyvių užimamą elektros rinkos dalį ir jos kitimo tendencijas, vidutines kainas didmeninėje ir mažmeninėje elektros energijos rinkose, įvertinamas konkurencijos intensyvumas rinkoje.

Esminiai įvykiai 2011 m. II ketvirtį:

- Vidutinė elektros energijos kaina Lietuvos elektros biržoje 2011 metų II ketv. buvo 161,27 Lt/MWh, tai 2,7 Lt/MWh daugiau nei 2011 m. I ketv. ir 17,62 Lt/MWh daugiau nei 2010 m. II ketv., kai vidutinė kaina Lietuvos elektros biržoje buvo 143,65 Lt/MWh.
- Per 2011 m. II ketv. elektros biržoje buvo suprekiauta 1.945.270 MWh, tai 5,3 proc. daugiau nei 2010 m. II ketv. 94,54 proc. suprekiauto kiekio buvo nupirkta pagal iš anksto tarp pirkėjo ir pardavėjo sutartą kainą. Elektros energijos kiekis, nupirktas pagal iš anksto tarp pirkėjo ir pardavėjo sutartą kainą, 2011 m. II ketv., palyginus su 2010 m. II ketv., padidėjo 7,8 proc.
- Per 2011 m. II ketv. išduotos 3 elektros energijos nepriklausomo tiekimo licencijos, viena licencija panaikinta. Elektros energijos nepriklausomo tiekėjo veiklos ataskaitas pateikė 49 subjektai, iš jų aktyvią veiklą vykdė 23.
- Koncentracija rinkoje 2011 m. II ketv. išlieka aukšta, tačiau palyginti su 2010 m. II ketv., 2011 m. II ketv. rinkos koncentracijos rodikliai tiek pardavimų, tiek pirkimų rinkoje, mažėjo.
- 46,98 proc. visos vartotojų, prisijungusių prie skirstomojo tinklo, suvartotos elektros energijos buvo patiekta nepriklausomų elektros energijos tiekėjų (toliau – nepriklausomi tiekėjai).
- 2011 m. II ketv. atliktas elektros energetikos sektoriaus ūkio subjektų finansinio pajėgumo vertinimas. Nustatyta, kad visų, išskyrus vieną, ūkio subjektų, veikiančių elektros energetikos sektoriuje, finansinis pajėgumas yra pakankamas licencijuojamai veiklai vykdyti. Vieno ūkio subjekto atžvilgiu Komisija atliks išplėstinį finansinio pajėgumo vertinimą.
- 2011 m. II ketv. buvo pagaminta 732,881 GWh ir tai sudarė 15,98 proc. mažiau negu 2010 m. II ketv., kai buvo pagaminta 872,313 GWh elektros energijos.

1. Gamyba ir vartojimas

2011 m. II ketv., palyginus su 2010 m. II ketv., vartotojams patiekto elektros energijos kiekis išaugo 104,01 GWh arba 5,2 proc. Nuostoliai elektros tinkluose ir savos reikmės mažėjo 6,6 proc., taip pat 20,4 proc. mažiau elektros energijos suvartota Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės užkrovimui. Bendras šalies suvartojimas, palyginus su praeity metų tuo pačiu laikotarpiu, didėjo 46,02 GWh.

2011 m. II ketv., palyginus su 2010 m. II ketv., ženkliai išaugo eksportas ir 2011 m. II ketv. sudarė 316,711 GWh.

Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančiose elektrinėse pagamintas elektros energijos kiekis, palyginus 2011 m. II ketv. su 2010 II ketv., padidėjo 9,9 proc.

1 lentelė. Elektros energijos balansas 2010–2011 metų II ketv.

Elektros energijos balansas		2010 m. II ketv.	2011 m. II ketv.	Pokytis	
		GWh	GWh	GWh	proc.
Pateikta vartotojams		2008,251	2112,261	104,01	5,2
Nuostoliai elektros tinkluose ir savos reikmės		197,26	184,214	-13,046	-6,6
Kruonio HAE užkrovimas		220,436	175,492	-44,944	-20,4
Šalies suvartojimas		2425,947	2471,967	46,02	1,9
Eksportas		33,552	316,711	283,159	843,9
Suvartojimas + eksportas = gamyba + importas		2459,499	2788,678	329,179	13,4
Gamyba	Kruonio HAE	163,679	128,971	-34,708	-21,2
	Termofikacinės elektrinės	486,304	365,201	-121,103	-24,9
	Atsinaujinantys energijos ištekliai	204,275	224,524	20,249	9,9
	Kitos elektrinės	18,055	14,185	-3,87	-21,4
Importas		1587,253	2055,797	468,544	29,5

1.1. Pasiūlos pusė

Per 2011 m. II ketv. instaliuota galia šiluminėse elektrinėse nekito, tuo tarpu elektrinių, gaminančių elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, instaliuota galia augo 2,9 proc., tarp jų mažųjų hidroelektrinių – 4 proc., biokuro elektrinių – 2,2 proc., vėjo jėgainių – 4,5 proc., saulės elektrinių – 166,7 proc. Bendra įrengtoji galia 2011 m. II ketv., palyginti su 2011 m. I ketv., padidėjo 0,26 proc.

2 lentelė. Gamybos šaltiniai 2011 metų birželio 30 d.

Elektrinės	Įrengta galia, MW		Pokytis
	2011.03.31	2011.06.30	
Lietuvos elektrinė	1800	1800	0,0%
Mažeikių elektrinė	160	160	0,0%
Vilniaus elektrinė	360*	360	0,0%
Kauno elektrinė	170	170	0,0%
Kauno energija	8	8	0,0%
Klaipėdos energija	11	11	0,0%
Panevėžio elektrinė	35	35	0,0%
Įmonių elektrinės	96	96	0,0%
Iš viso šiluminėse elektrinėse:	2640	2640	0,0%
Kruonio HAE	900	900	0,0%
Kauno hidroelektrinė	101	101	0,0%
Mažosios hidroelektrinės	25	26	4,0%
Biokuro elektrinės	45	46	2,2%
Vėjo jėgainės	179	187	4,5%
Saulės elektrinės	0,03	0,08	166,7%
Iš viso AEI naudojančiose elektrinėse:	350,03	360,08	2,9%
Iš viso:	3890,03	3900,08	0,26%

*- Patikslinta pagal LITGRID AB duomenis.

Šaltinis: Komisija pagal LITGRID AB duomenis.

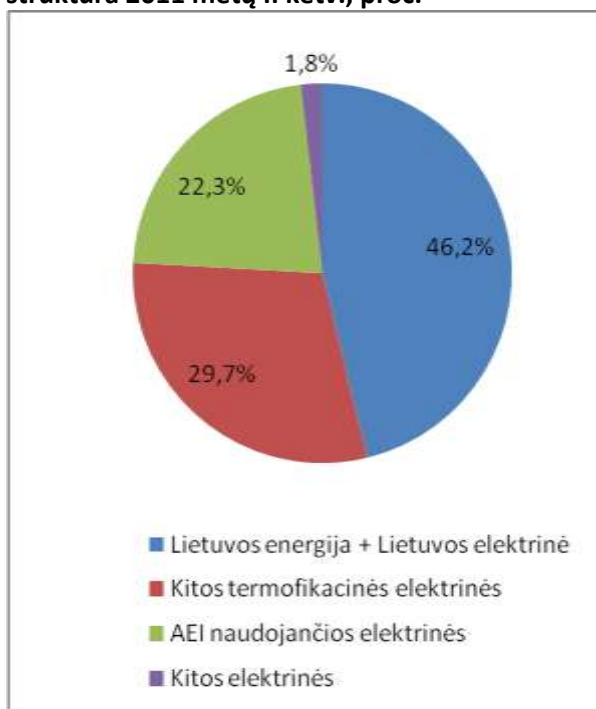
2011 m. II ketv., palyginti su 2010 m. II ketv., AB „Lietuvos energija“ kartu su AB Lietuvos elektrine pagamintas elektros energijos kiekis mažėjo 33,5 proc. Termofikacinių elektrinių pagamintas elektros energijos kiekis padidėjo 115,1 proc., tačiau sumažėjo AEI naudojančių elektrinių pagamintas elektros energijos kiekis – 1,6 proc. Palyginus su 2010 m. II ketv., elektros energijos pasiūla 2011 m. II ketv. sumažėjo 7,6 proc.

3 lentelė. Elektros energijos pasiūlos (gamybos) struktūros 2010–2011 metų II ketv. dinamika, MWh

	2010 m.	2011 m.	Pokytis , proc.
	II ketv.	II ketv.	
Lietuvos energija + Lietuvos elektrinė be Kauno HE	539.830	359.221	-33,5%
Lietuvos energija + Lietuvos elektrinė be Kauno HE, proc.	64,2%	46,2%	-18,0%
Kitos termofikacinės elektrinės	107.253	230.738	115,1%
Kitos termofikacinės elektrinės, proc.	12,7%	29,7%	16,9%
AEI naudojančios elektrinės	176.216	173.395	-1,6%
AEI naudojančios elektrinės, proc.	20,9%	22,3%	1,4%
Kitos elektrinės	18.055	14.185	-21,4%
Kitos elektrinės, proc.	2,1%	1,8%	-0,3%
Iš viso pasiūla, MWh:	841.354	777.539	-7,6%

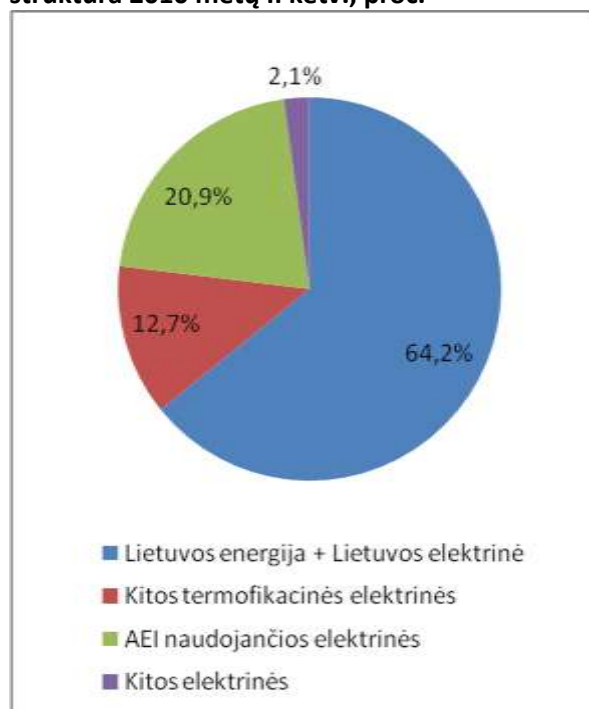
Šaltinis: Komisija pagal LITGRID AB pateiktą informaciją.

1 pav. Elektros energijos pasiūlos (gamybos) struktūra 2011 metų II ketv., proc.

Šaltinis: Komisija pagal LITGRID AB pateiktą informaciją.

2 pav. Elektros energijos pasiūlos (gamybos) struktūra 2010 metų II ketv., proc.

Šaltinis: Komisija pagal LITGRID AB pateiktą informaciją.

2. Elektros energijos persiuntimas

Elektros energijos persiuntimas šalyje susideda iš elektros energijos perdavimo funkcijos, kurią vykdo LITGRID AB 110 – 330 kV elektros sistema, ir elektros energijos skirstymo funkcijos, kurią didžiojoje Lietuvos dalyje vykdo AB LESTO 0,4 – 35 kV elektros tinklais, bei AB „Achema“, AB „Lifosa“, AB „Akmenės cementas“, UAB „E Tinklas“ ir UAB „Korelita“ savo įmonių teritorijose.

2.1. Elektros energijos perdavimas

Pateiktos elektros energijos perdavimo tinklams kiekis 2011 m. II ketv., palyginti su 2010 m. II ketv., sumažėjo 3 proc. Perduotas elektros energijos kiekis taip pat sumažėjo 3,1 proc. Šiek tiek padidėjo nuostoliai tinkluose ir savosios reikmės – 1 proc. Vartotojams, prisijungusiems prie perdavimo tinklų, perduotos elektros energijos kiekis 2011 m. II ketv., palyginti su 2010 m. II ketv., sumažėjo 4 proc.

4 lentelė. Elektros energijos persiuntimas perdavimo tinklais 2010–2011 metų II ketv., GWh

Elektros energijos perdavimas 2010–2011 metų II ketv., GWh	2010 m.	2011 m.	Pokytis, proc.
	II ketv.	II ketv.	
Pateikta perdavimo tinklams	2.903,9	2.816	-3,0%
Nuostoliai tinkluose ir savosios reikmės	60,5	61,1	1,0%
Nuostoliai tinkluose ir savosios reikmės, proc.	2,1%	2,2%	0,1%
Perduota elektros energija	2.843,5	2.754,9	-3,1%
Perduota elektros energija, proc.	97,9%	97,8%	-0,1%
Parduota vartotojams elektros energija	482,7	463,5	-4,0%
Parduota vartotojams, proc. nuo persiūtos	16,98%	16,82%	-0,2%

Šaltinis: Komisija pagal LITGRID AB pateiktą informaciją.

2.2. Elektros energijos skirstymas

Elektros energijos skirstymo veiklą didžiojoje Lietuvos dalyje vykdo AB LESTO. 2011 m. II ketv. į vidutinės ir žemos įtampos tinklus buvo gautas atitinkamai 3,4 proc. ir 3,9 proc. didesnis elektros energijos kiekis, palyginti su 2010 m. II ketv. Tuo tarpu nuostoliai elektros tinkluose ir savosios reikmės mažėjo: vidutinės įtampos tinkluose – 6,8 proc., žemos įtampos tinkluose – 13,8 proc. Žemos įtampos tinkluose visa paskirstyta elektros energija buvo parduota vartotojams, tuo tarpu vidutinės įtampos tinkluose tiek 2010 m. II ketv., tiek 2011 m. II ketv. tiesiogiai vartotojams, kurių įrenginiai prijungti prie vidutinės įtampos elektros energijos skirstymo tinklo, buvo parduota 30,8 proc. visos persiūstos elektros energijos.

5 lentelė. **Elektros energijos skirstymas (vidutinės ir žemos įtampos tinklais) 2010–2011 metų II ketv., GWh**

Elektros energijos skirstymas 2010–2011 metų II ketv., GWh	2010 m.		2011 m.		Pokytis proc.	
	II ketv.		II ketv.		VĮ	ŽĮ
	VĮ	ŽĮ	VĮ	ŽĮ		
Gauta elektros energija	1.882,8	1.250,4	1.947,4	1.299,5	3,4%	3,9%
Nuostoliai tinkluose ir savosios reikmės	74,40	62,40	69,37	53,78	-6,8%	-13,8%
Nuostoliai tinkluose ir savosios reikmės, proc.	3,95%	4,99%	3,56%	4,14%	-0,4%	-0,9%
Paskirstyta elektros energija	1.808,4	1.188,0	1.878,0	1.245,7	3,9%	4,9%
Paskirstyta elektros energija, proc.	96,05%	95,01%	96,44%	95,86%	0,4%	0,9%
Parduota vartotojams elektros energija	558	1.188	578,55	1.245,71	3,7%	4,9%
Parduota vartotojams proc. nuo paskirstytos	30,86%	100,00%	30,81%	100,00%	0,0%	0,0%

Šaltinis: Komisija pagal AB LESTO pateiktą informaciją.

3. Didmeninė rinka

3.1. Elektros energijos kiekiai ir kainos biržoje

2011 m. II ketvirtį biržoje suprekiautas elektros energijos kiekis sudarė 1.945.270,7 MWh arba 5,3 proc. didesnį kiekį, palyginti su 2010 m. II ketv. 2011 m. II ketv. paros ekstremumo taškai – 644,1 MWh (min) ir 1719,3 MWh (max).

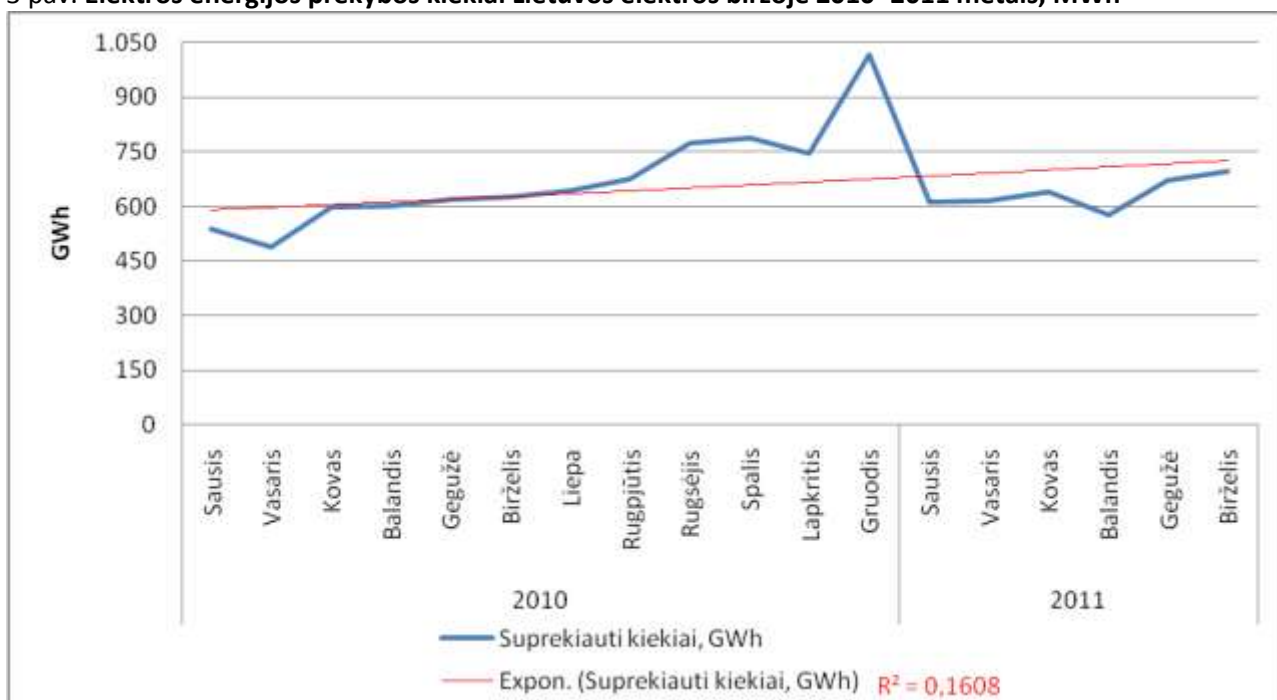
6 lentelė. **Biržoje suprekiauti kiekiai 2010–2011 metų II ketv., GWh**

	2010 m. II ketv.			2011 m. II ketv.		
	Balandis	Gegužė	Birželis	Balandis	Gegužė	Birželis
GWh	601,8	619,0	626,5	577,6	672,1	695,5
Pokytis, palyginti su praeitu mėn., proc.	0,9%	2,9%	1,2%	-9,8%	16,3%	3,5%
GWh	1.847,3			1.945,3		
Pokytis, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu ketv., proc.				5,3%		

Šaltinis: Komisija pagal viešai skelbiamus duomenis www.baltpool.lt

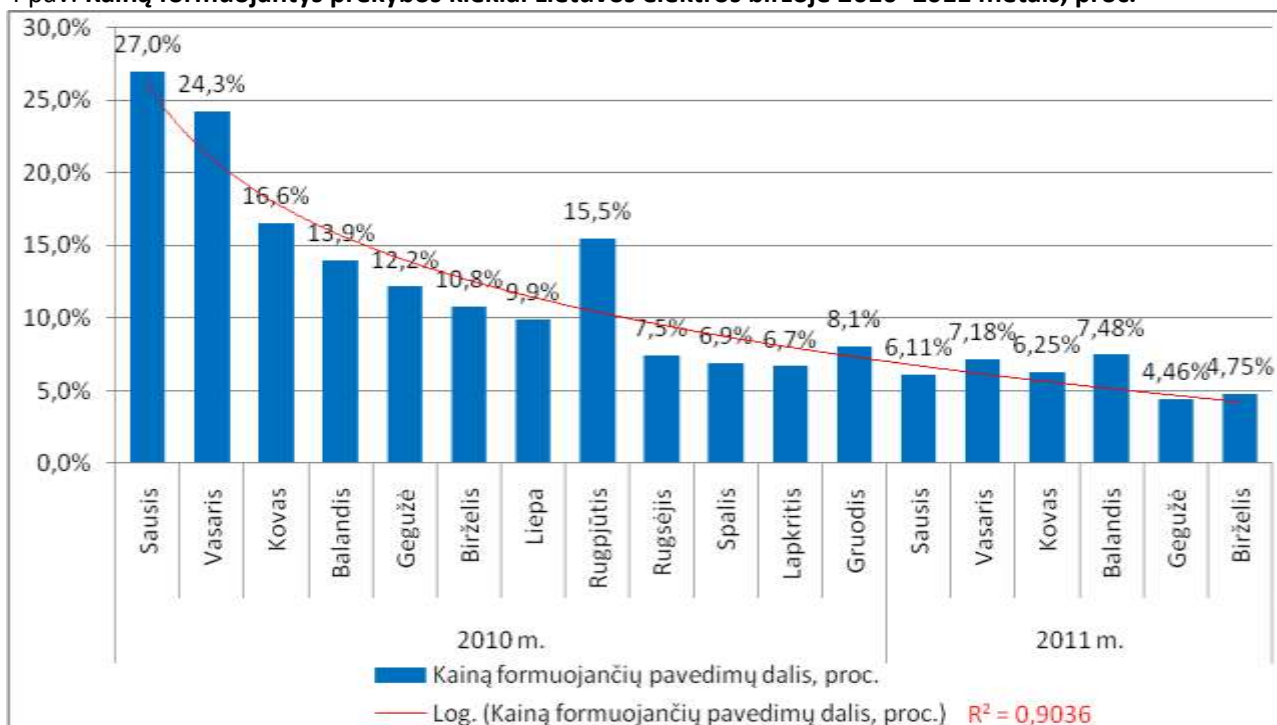
3 pav. Elektros energijos prekybos kiekiai Lietuvos elektros biržoje 2010–2011 metais, MWh

Šaltinis: Komisija pagal viešai skelbiamus duomenis www.baltpool.lt

Kainą formuojančiais pavidimais suprekiautos elektros energijos kiekis 2011 m. II ketv. sudarė 106.166 MWh arba 5,46 proc. viso suprekiauto kiekio elektros biržoje. 2011 m. II ketv. kainą formuojančių pavidimų dalis buvo 5,5 proc., o 2010 II ketv. – 12,3 proc. Per 2011 m. II ketv. pirmą mėnesį kainą formuojančiais pavidimais suprekiautas kiekis buvo išaugęs iki 7,5 proc., tačiau per likusius ketvirčio mėnesius nusistovėjo ties 4,5 – 4,8 proc.

4 pav. Kainą formuojantys prekybos kiekiai Lietuvos elektros biržoje 2010–2011 metais, proc.

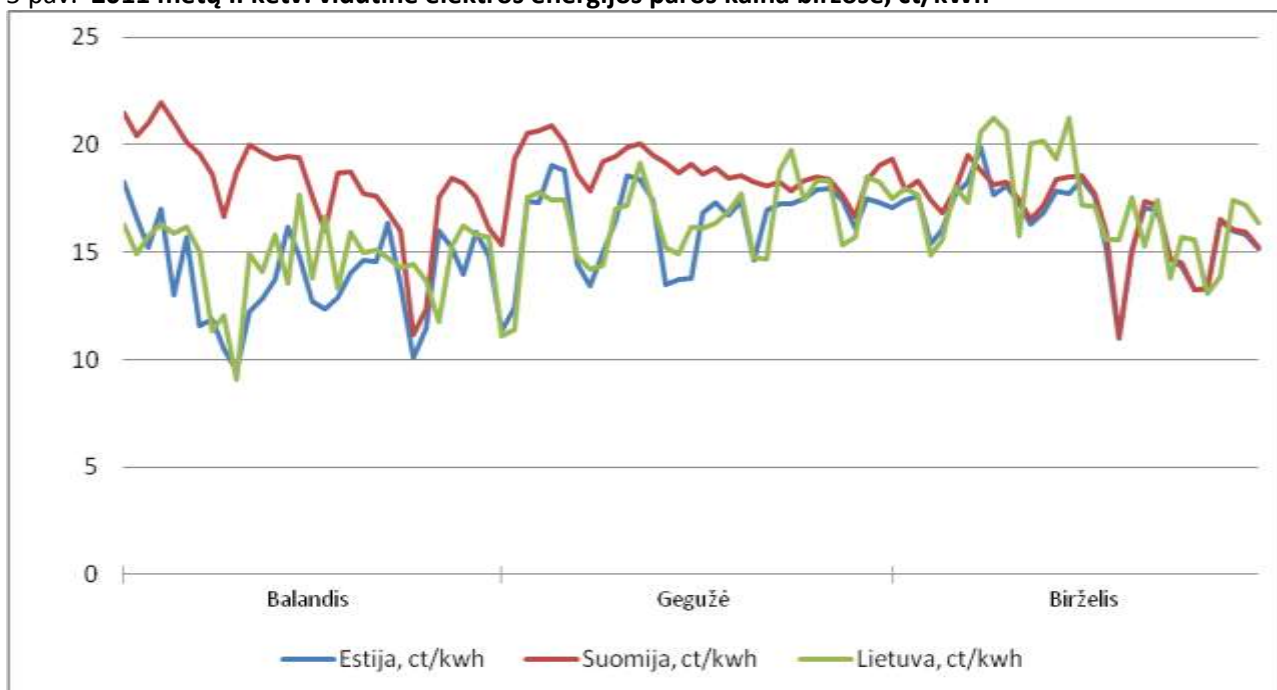
Šaltinis: Komisija pagal BALTPool UAB pateiktą informaciją.

Vidutinė elektros energijos kaina Lietuvos elektros biržoje 2011 metų II ketv. buvo 16,13 ct/kWh., Estijos elektros biržoje – 15,56 ct/kWh., Suomijos – 17,95 ct/kWh. 2010 m. II ketv. vidutinė elektros energijos kaina Lietuvos elektros biržoje buvo 14,37 ct/kWh., Estijos elektros biržoje – 12,55 ct/kWh., Suomijos – 14,39 ct/kWh. Per metus kainos pokytis Lietuvoje buvo 12,2 proc., Estijoje – 24,0 proc., Suomijoje – 24,7 proc.

2011 m. II ketv. Lietuvos elektros biržoje didžiausia elektros energijos kaina buvo 241,9 Lt/MWh, mažiausia – 0,28 Lt/MWh. 2010 m. II ketv. mažiausia kaina buvo 55,11 Lt/MWh, didžiausia – 200,68 Lt/MWh. Kainos svyravimo intervalas 2011 m. II ketv. sudarė 241,6 Lt/MWh ir buvo 67 proc. didesnis nei 2010 m. II ketv. (145,6 Lt/MWh).

Įvertinus prekybos biržoje rezultatus pagal kompensacinį mechanizmą, vidutinė (svertinė) kaina elektros biržoje 2011 m. II ketv. buvo 160,63 Lt/MWh. Iš anksto tarp pirkėjo ir pardavėjo sutartos kainos buvo 0,4 proc. žemesnės nei biržoje.

5 pav. 2011 metų II ketv. vidutinė elektros energijos paros kaina biržose, ct/kWh

Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB pateiktą informaciją.

3.2. Biržos dalyviai

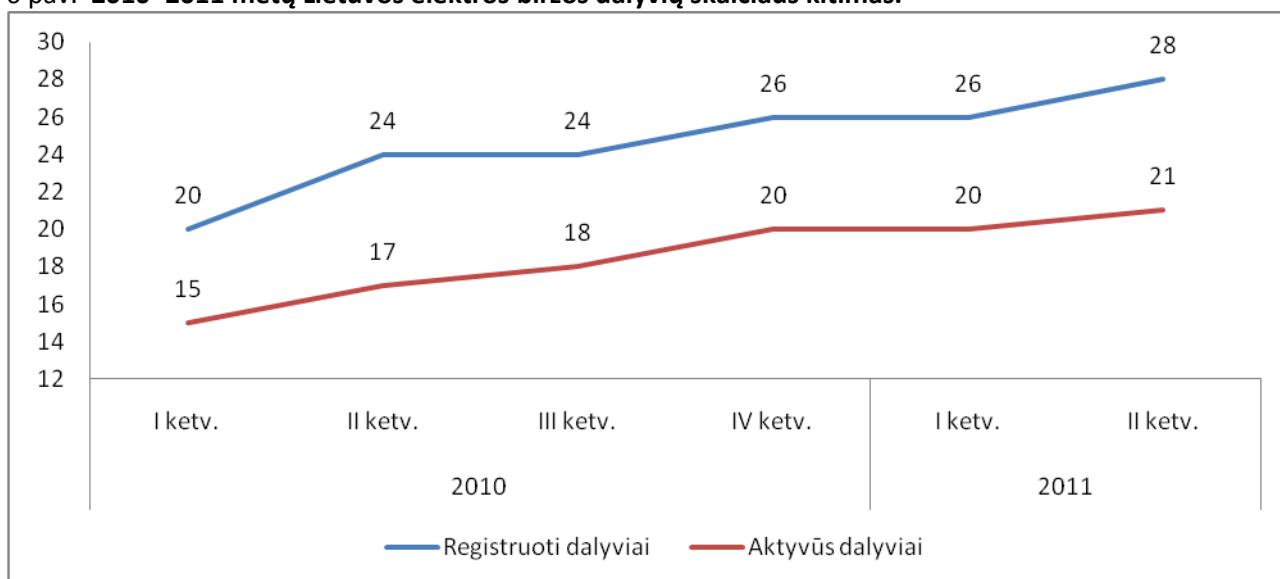
2011 m. II ketv. registruotų biržos dalyvių skaičius buvo 28, aktyvių dalyvių – 21. Palyginti su 2011 m. I ketv., dalyvių skaičius padidėjo nuo 26 iki 28 subjektų.

7 lentelė. Biržos dalyviai 2010–2011 metais

	2010 m.				2011 m.	
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.
Registruoti dalyviai	20	24	24	26	26	28
Ketvirčio pokytis, proc.		20,0%	0,0%	8,3%	0,0%	7,7%
Aktyvūs dalyviai	15	17	18	20	20	21
Ketvirčio pokytis, proc.		13,3%	5,9%	11,1%	0,0%	5,0%

Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB pateiktą informaciją.

6 pav. 2010–2011 metų Lietuvos elektros biržos dalyvių skaičiaus kitimas.

Šaltinis: pagal BALTPPOOL UAB pateiktą informaciją

2011 m. II ketv. didžiausias pardavimų biržoje struktūrinės dalis užėmė: UAB „INTER RAO Lietuva“ – 44,9 proc., AB „Lietuvos energija“ kartu su AB Lietuvos elektrine – 22,3 proc., UAB „Latvenergo prekyba“ – 19,8 proc., UAB „Vilniaus energija“ – 2,6 proc., UAB Kauno termofikacijos elektrinė – 1,3 proc. Visų likusių 16 rinkos dalyvių užimama dalis sudarė 9,1 proc.

Didžiausias pirkimų biržoje struktūrinės dalis 2011 m. I ketv. užėmė: AB „Lietuvos energija“ kartu su AB Lietuvos elektrine – 45,5 proc., UAB „Latvenergo prekyba“ – 20 proc., UAB „INTER RAO Lietuva“ – 18,9 proc., AB „ORLEN Lietuva“ – 6 proc., Enefit UAB – 4,1 proc. Likę 16 rinkos dalyvių bendrai užėmė 5,5 proc.

8 lentelė. Pardavimų ir pirkimų biržoje struktūros dinamika 2010–2011 metų II ketv., proc.

Pardavimai	2010 m. II ketv.	2011 m. II ketv.
UAB „INTER RAO Lietuva“	45,3%	44,9%
AB „Lietuvos energija“, AB Lietuvos elektrinė	40,4%	22,3%
UAB „Vilniaus energija“	1,8%	2,6%
UAB Kauno termofikacijos elektrinė	1,1%	1,3%
UAB „Latvenergo prekyba“	6,8%	19,8%
Kiti biržos dalyviai:	4,6%	9,1%
Iš viso:	100,0%	100,0%
Pirkimai	2010 m. II ketv.	2011 m. II ketv.
AB „Lietuvos energija“, AB Lietuvos elektrinė	81,6%	45,5%
UAB „Latvenergo prekyba“	6,1%	20,0%
AB „ORLEN Lietuva“	6,3%	6,0%
Enefit UAB	0,7%	4,1%
UAB „INTER RAO Lietuva“	0,0%	18,9%
Kiti biržos dalyviai:	5,3%	5,5%
Iš viso:	100%	100,0%

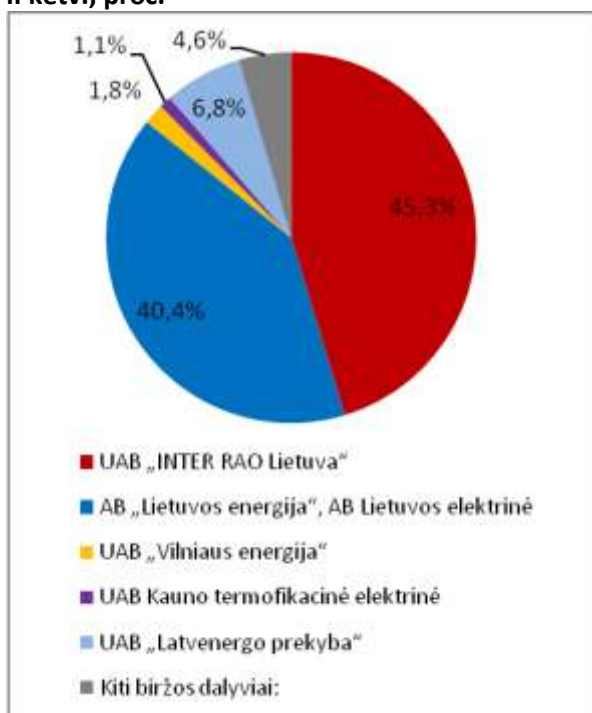
Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB pateiktą informaciją.

2011 m. II ketv., palyginti su 2010 m. II ketv., pardavimų dalyje AB „Lietuvos energija“ kartu su AB Lietuvos elektrine užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 40,4 proc. iki 22,3 proc. (2011 m.

I ketv. šis ūkio subjektas turėjo 10,1 proc. pardavimų rinkos). UAB „INTER RAO Lietuva“ užimamos rinkos dalies sumažėjimas yra nežymus, o, palyginti su praėjusiu ketvirčiu, užtikrintas 6 procentinių punktų augimas. UAB „Latvenergo prekyba“ 2011 m. II ketv. užima beveik penktadalį pardavimų rinkos. Per metus rinkos dalis išaugo 13 procentinių punktų, per ketvirtį – 3,5 procentiniais punktais.

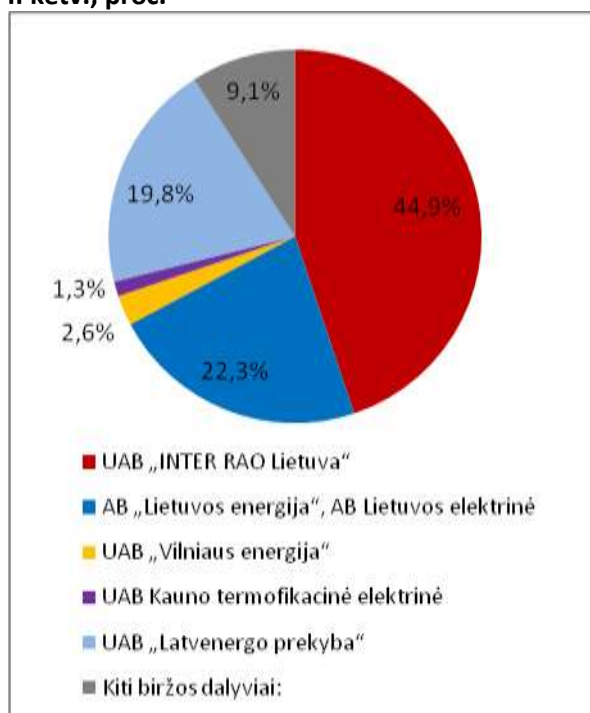
Pirkimų dalyje AB „Lietuvos energija“ kartu su AB Lietuvos elektrine užimama rinkos dalis per metus sumažėjo beveik perpus – iki 45,5 proc., per ketvirtį – beveik 10 procentinių punktų. UAB „Latvenergo prekyba“ užimamą rinkos dalį padidino nuo 6,1 proc. iki 20 proc. Iš pateiktų duomenų matyti, kad UAB „INTER RAO Lietuva“ 2010 m. II ketv. pirkimų biržoje nevykdė, tačiau 2011 m. II ketv. jos užimama rinkos dalis siekė 18,9 proc. (2011 m. I ketv. sudarė 14,4 proc.).

7 pav. Pardavimų biržoje struktūra 2010 metų II ketv., proc.

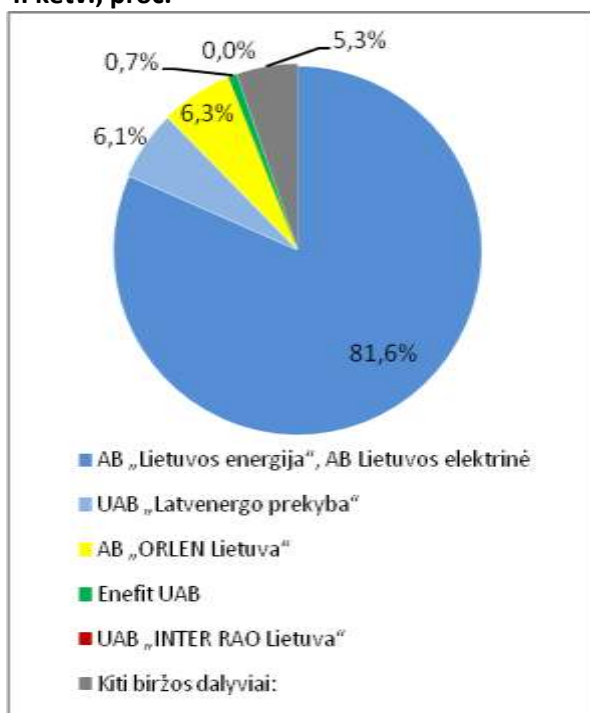
Šaltinis: Komisija pagal BALPOOL UAB pateiktą informaciją.

8 pav. Pardavimų biržoje struktūra 2011 metų II ketv., proc.

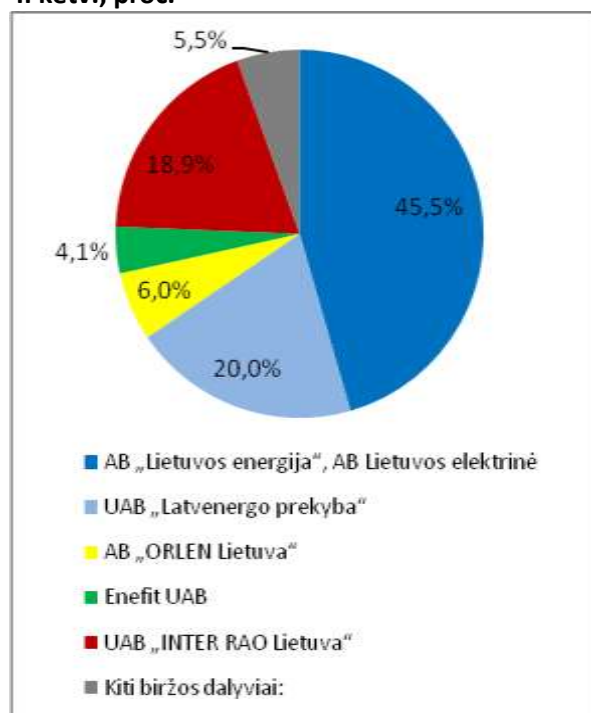
Šaltinis: Komisija pagal BALPOOL UAB pateiktą informaciją.

9 pav. Pirkimų biržoje struktūra 2010 metų II ketv., proc.

Šaltinis: Komisija pagal BALPOOL UAB pateiktą informaciją.

10 pav. Pirkimų biržoje struktūra 2011 metų II ketv., proc.

Šaltinis: Komisija pagal BALPOOL UAB pateiktą informaciją.

3.3. Konkurencijos intensyvumo biržoje vertinimas

Konkurencijos intensyvumas elektros energijos biržoje vertinamas pagal šiuos rodiklius:

- 1) rinkos struktūros (koncentracijos) rodiklius (C_1 ir C_4);
- 2) Hiršmano-Herfindalio indeksą (*Hirschman-Herfindahl index*; HHI);
- 3) ašinių tiekėjų indeksą (*pivotal supplier index*; PSI).

2011 m II ketv. duomenimis, tiek pirkimų, tiek pardavimų dalyje yra dominuojančią padėtį užimantis rinkos dalyvis ($C_1 > 40\%$). Pardavimų dalyje UAB „INTER RAO Lietuva“ užimama rinkos dalis siekia 44,87 proc. Pirkimų dalyje dominuojančią padėtį užima AB „Lietuvos energija“, jos užimama rinkos dalis yra 44,43 proc. Vertinant koncentraciją rinkoje, galima daryti išvadą, kad rinka yra labai koncentruota – keturi didžiausi rinkos dalyviai pardavimų dalyje užima 87 proc., o pirkimų dalyje – beveik 90 proc. rinkos.

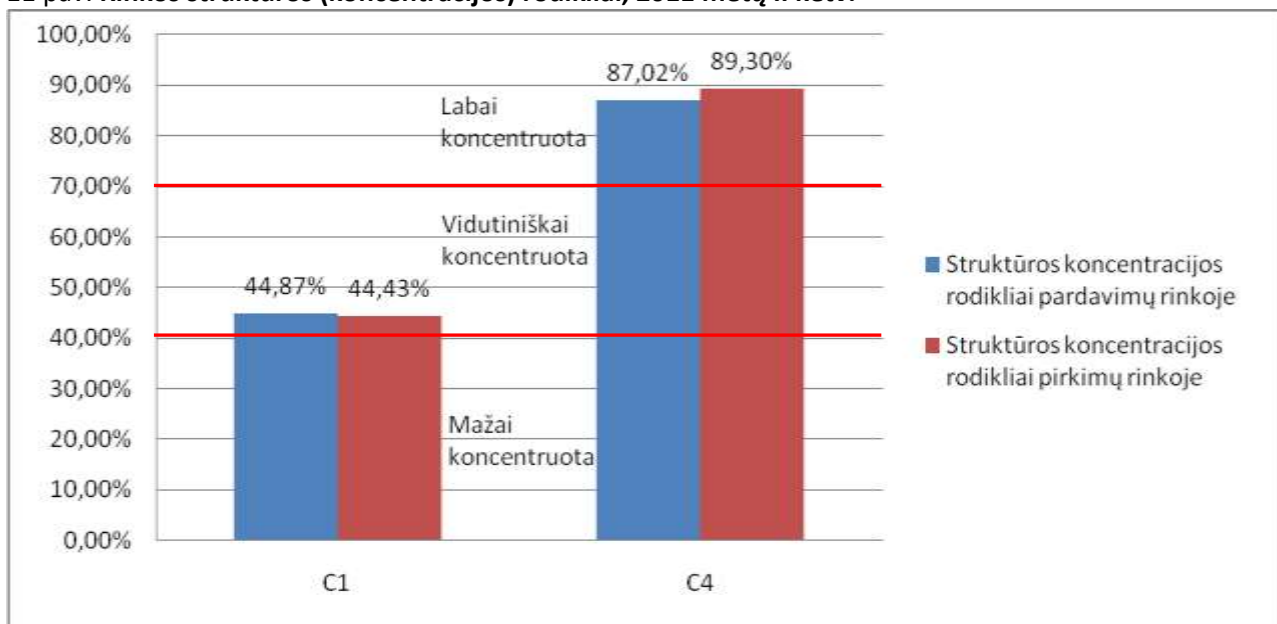
9 lentelė. Rinkos struktūros (koncentracijos) rodikliai 2011 metų II ketv.

	C_1			C_4		
	2010-II	2011-II	Pokytis	2010-II	2011-II	Pokytis
Struktūros koncentracijos rodikliai pardavimų rinkoje	45,30%	44,87%	-0,95%	94,35%	87,02%	-7,77%
Struktūros koncentracijos rodikliai pirkimų rinkoje	81,59%	44,43%	-45,54%	96,67%	89,3%	-7,62%

Šaltinis: Komisija pagal BALPOOL UAB ataskaitą.

Rinkos koncentracijos rodikliai tiek pardavimų, tiek pirkimų rinkoje, palyginti su 2010 m. II ketv., mažėjo. Pardavimų rinkoje C_1 sumažėjo 0,95 proc., C_4 – 7,77 proc. Pirkimų rinkoje C_1 sumažėjo 45,54 proc. ir C_4 – 7,62 proc.

11 pav. Rinkos struktūros (koncentracijos) rodikliai, 2011 metų II ketv.

Šaltinis: Komisija pagal BALTPool UAB ataskaitą.

Hiršmano – Herfindalio indeksas (HHI) yra lygus rinkos dalyvių užimamos elektros rinkoje dalies kvadratų sumai. HHI indekso vertinimas: jei $HHI < 1000$, rinka nekoncentruota; jei $1000 < HHI < 1800$, rinka vidutiniškai koncentruota; jei $HHI > 1800$, rinka labai koncentruota. HHI indeksas buvo apskaičiuotas pagal suminius rinkos dalyvių prekybos rezultatus, t. y. prekybą biržoje ir pagal dvišales sutartis, taip pat pagal prekybos pasiūlymų, formuojančių kainą biržoje, 2011 m. II ketv. duomenis.

Pirmą kartą nuo biržos veiklos stebėsenos pradžios dviejų mėnesių (balandžio ir birželio) pardavimų HHI (pagal kainą formuojančius rezultatus) turėjo vidutinę koncentraciją atitinkančią reikšmę, t. y. mažiau nei 1800. Gegužės mėnesį pirkimų HHI (pagal kainą formuojančius rezultatus) buvo priartėjęs prie vidutinę koncentraciją atitinkančios reikšmės, tačiau jos nepasiekė.

10 lentelė. HHI rodiklio dinamika pagal suminius prekybos rezultatus 2010–2011 metų II ketv.

Pagal suminius prekybos rezultatus (biržoje ir pagal dvišales sutartis)						
	HHI pardavimų rinkoje 2010 m. II ketv.	HHI pardavimų rinkoje 2011 m. II ketv.	Pokytis proc.	HHI pirkimų rinkoje 2010 m. II ketv.	HHI pirkimų rinkoje 2011 m. II ketv.	Pokytis proc.
Balandis	2.694	2.358	-12,5%	6.661	3.205	-51,9%
Gegužė	3.165	3.418	8,0%	6.812	2.614	-61,6%
Birželis	3.179	2.518	-20,8%	6.754	2.720	-59,7%

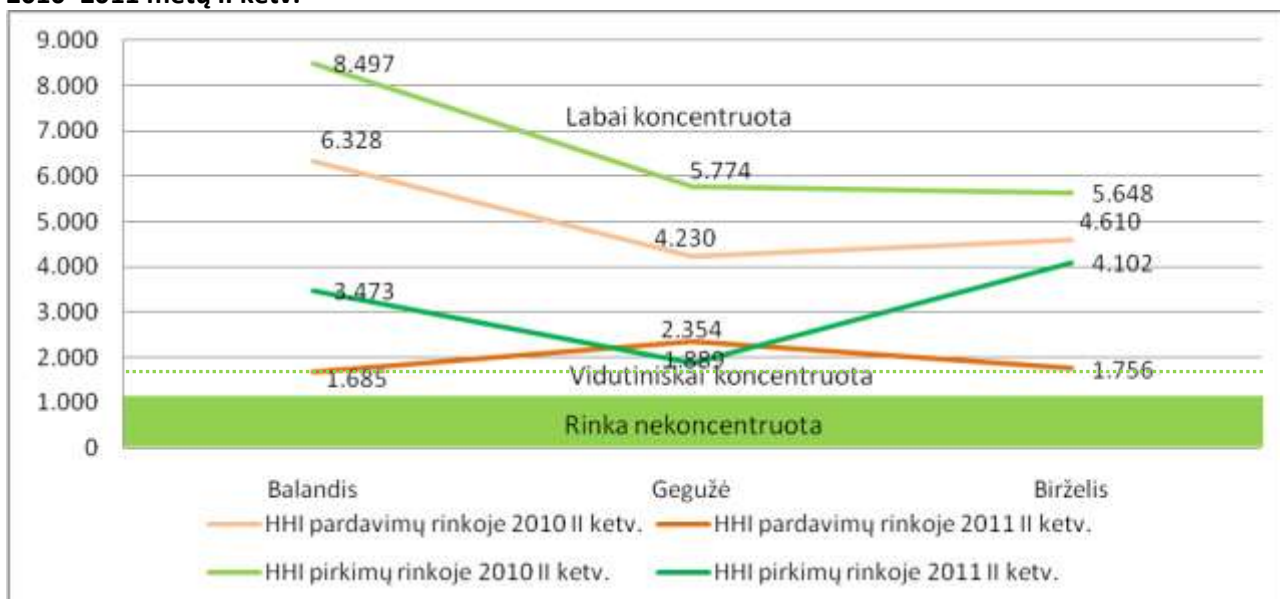
Šaltinis: Komisija pagal BALTPool UAB ataskaitą.

11 lentelė. HHI rodiklio dinamika pagal kainą formuojančios prekybos rezultatus 2010–2011 metų II ketv.

Pagal kainą biržoje formuojančios prekybos rezultatus						
	HHI pardavimų rinkoje 2010 m. II ketv.	HHI pardavimų rinkoje 2011 m. II ketv.	Pokytis proc.	HHI pirkimų rinkoje 2010 m. II ketv.	HHI pirkimų rinkoje 2011 m. II ketv.	Pokytis proc.
Balandis	6.328	1.685	-73,4%	8.497	3.473	-59,1%
Gegužė	4.230	2.354	-44,4%	5.774	1.889	-67,3%
Birželis	4.610	1.756	-61,9%	5.648	4.102	-27,4%

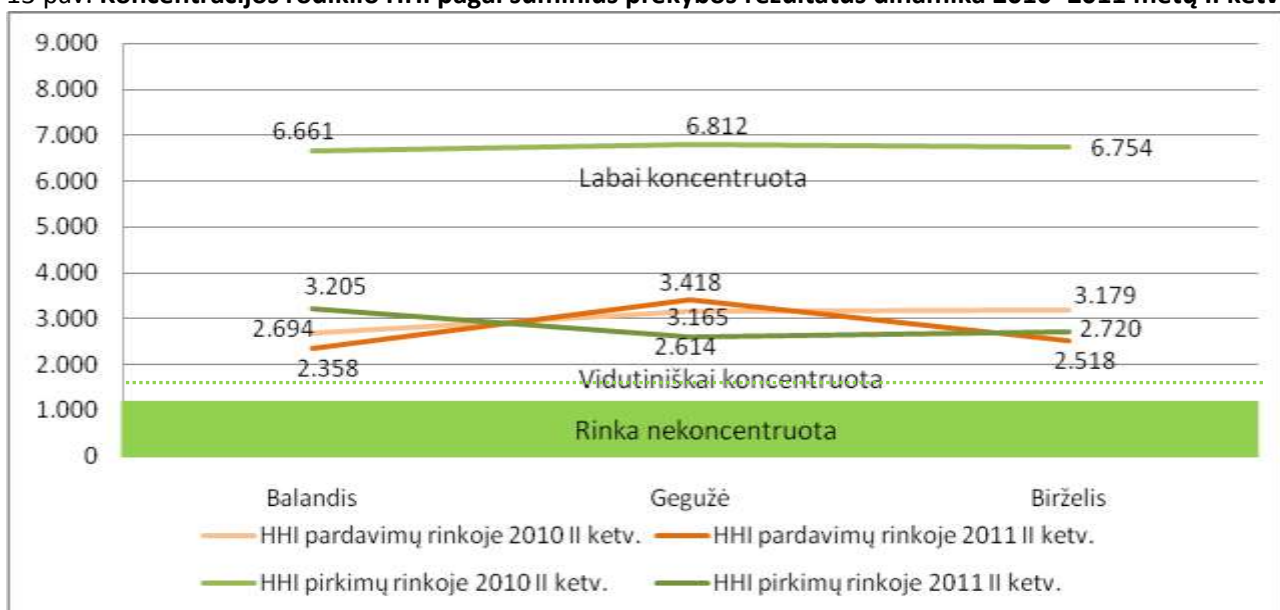
Šaltinis: Komisija pagal BALTPool UAB ataskaitą.

12 pav. Koncentracijos rodiklio HHI pagal kainą biržoje formuojančios prekybos rezultatus dinamika 2010–2011 metų II ketv.

Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB ataskaitą.

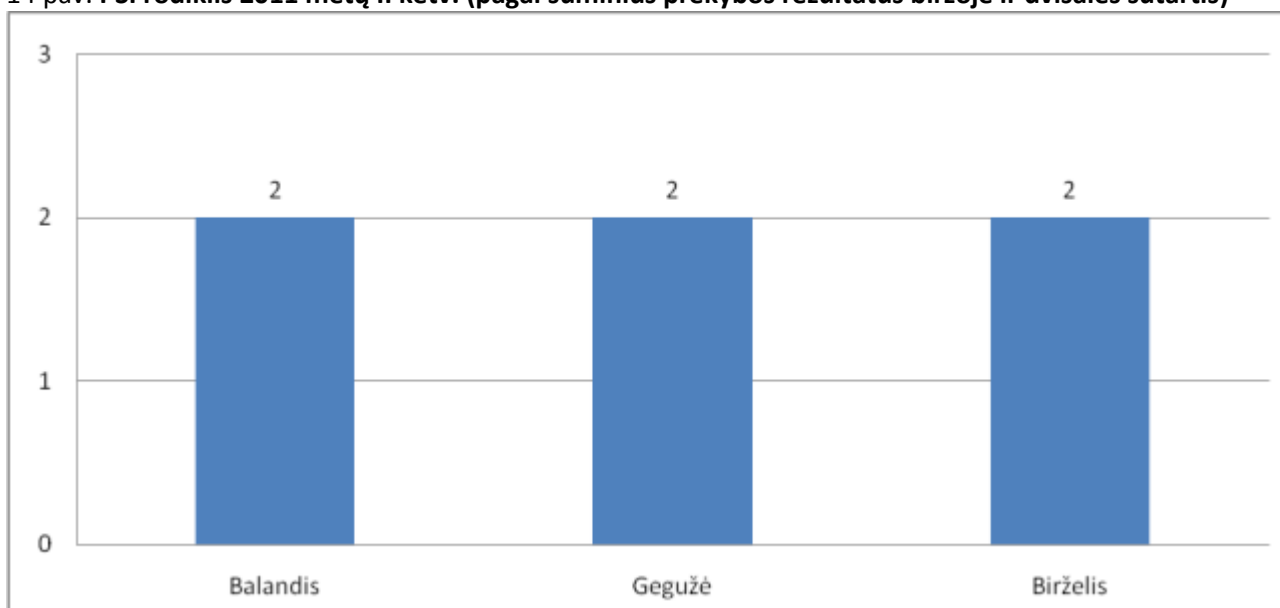
13 pav. Koncentracijos rodiklio HHI pagal suminius prekybos rezultatus dinamika 2010–2011 metų II ketv.

Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB ataskaitą.

Ašinių tiekėjų indekso vertinimas – rinkos dalyvis yra pagrindinis (ašinis) užtikrinant poreikį ir gali turėti lemiamą įtaką kainai, jei $PSI=1$. PSI rodiklis patvirtina rinkos koncentraciją 2011 m. II ketv. ir priklausomybę nuo 2 ašinių tiekėjų (biržos dalyvių). Ataskaitoje pateikti rezultatai buvo gauti skaičiuojant PSI, įvertinant kiekvieno rinkos dalyvio suminį mėnesio prekybos biržoje potencialą, dengiant biržos poreikį konkrečiu šių metų mėnesiu.

14 pav. PSI rodiklis 2011 metų II ketv. (pagal suminius prekybos rezultatus biržoje ir dvišales sutartis)

Šaltinis: Komisija pagal BALTPPOOL UAB ataskaitą.

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, rinkos operatorius atlieka išankstinę rinkos dalyvių elgsenos biržoje stebėseną galimų konkurencijos pažeidimų aspektu. Rinkos operatorius per 2011 m. II ketv. nenustatė galimų rinkos dalyvių pažeidimų, vykdant prekybą elektros energijos rinkoje. Vadovaudamasis Elektros energijos rinkos priežiūros apraše nustatyta tvarka, savo internetiniame tinklalapyje per 2011 m. II ketv. paskelbė 59 skubius rinkos pranešimus.

4. Mažmeninė rinka

Remiantis Prekybos elektros energija taisyklėmis, mažmeninę elektros energijos rinką sudaro tiekėjų vykdoma prekyba elektros energija su vartotojais sąlygomis ir tvarka, nustatyta Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse, kada elektros energijos pardavėjas vartotojams yra nepriklausomas ar visuomeninis elektros energijos tiekėjas.

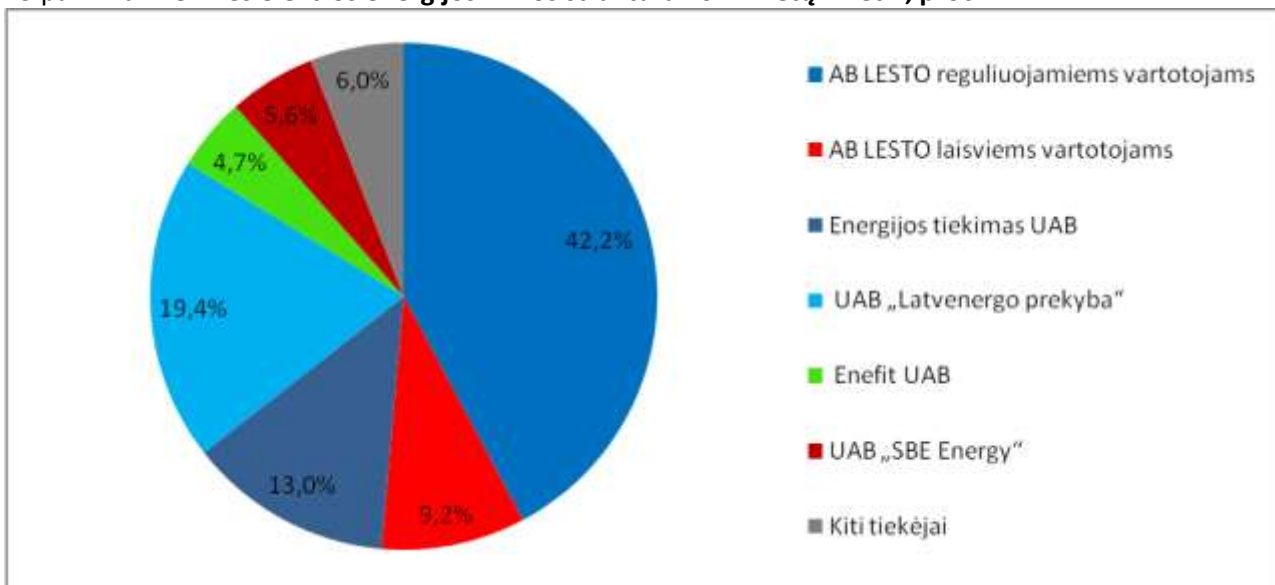
Per 2011 m. II ketv. Komisija išdavė 3 naujas nepriklausomo elektros energijos tiekimo licencijas, panaikino UAB „E Energija“ nepriklausomo elektros energijos tiekimo licenciją. Aktyvių (veiklą vykdančių) nepriklausomų tiekėjų santykis su visais nepriklausomais tiekėjais 2011 m. II ketv. buvo 29 proc. Aktyvių (veiklą vykdančių) nepriklausomų tiekėjų skaičius per 2011 m. II ketv. sumažėjo 10 proc. – nuo 20 iki 18 subjektų. Pilnas aktualus nepriklausomų tiekėjų sąrašas yra skelbiamas Komisijos tinklalapyje www.regula.lt

12 lentelė. Mažmeninės elektros energijos rinkos dalyviai 2010–2011 metais

	2010 m.				2011 m.	
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.
Išduota naujų licencijų	13	4	6	4	5	3
Ketvirčio pokytis proc.		-69,23%	50,00%	-33,33%	25,00%	-40,00%
Nepriklausomų tiekėjų skaičius	42	46	52	55	60	62
Ketvirčio pokytis proc.		9,52%	13,04%	5,77%	9,09%	3,33%
Aktyvūs nepriklausomi tiekėjai	12	14	15	15	20	18
Ketvirčio pokytis proc.		16,67%	7,14%	0,00%	33,33%	-10,00%

15 pav. Mažmeninės elektros energijos rinkos struktūra 2011 metų II ketv., proc.

Šaltinis: Komisija pagal AB LESTO ir nepriklausomų elektros energijos tiekėjų ataskaitas.

Tarp nepriklausomų tiekėjų 2011 m. II ketv. didžiausią dalį (19,4 proc.) mažmeninės elektros energijos rinkos užėmė UAB „Latvenergo prekyba“.

Per 2011 m. II ketv. užimamą rinkos dalį iki 13 proc. padidino Energijos tiekimas UAB, UAB „SBE Energy“ – iki 5,6 proc. ir UAB „Enefit“ – iki 4,7 proc. Kitų nepriklausomų elektros energijos tiekėjų dalis sumažėjo iki 6 proc.

13 lentelė. Nepriklausomų tiekėjų mažmeninės rinkos dalies dinamika 2010–2011 metais, proc.

	2010 m.				2011 m.	
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.
Energijos tiekimas UAB	4,3%	14,1%	20,8%	21,4%	9,6%	13,0%
UAB „Latvenergo Prekyba“	5,1%	7,4%	8,0%	7,0%	19,5%	19,4%
UAB „Enefit“	0,1%	0,9%	4,7%	4,2%	3,5%	4,7%
UAB "SBE Energy"	0,7%	1,5%	1,7%	1,6%	3,5%	5,6%
Kiti tiekėjai	5,9%	7,1%	9,7%	9,0%	12,2%	6,0%
Viso:	16,1%	31,0%	45,0%	43,2%	48,5%	48,6%

Vidutinė nepriklausomų tiekėjų galutiniams vartotojams parduodamos elektros energijos kaina 2011 m. II ketvirtį buvo 16,84 ct/kWh., tai 1,57 proc. daugiau nei 2011 m. I ketv.